

Bokslut per 2013-12-31

Social- och omsorgsnämnden

Innehåll

Sammanfattning	3
1. Verksamheten	5
2. Framtid	12
3. Måluppfyllelse	15
3.1 Vision	16
3.2 Mål utifrån de övergripande målområdena	16
3.3 Intern kontroll	18
4 Ekonomi	19
4.1 Ekonomiskt utfall för verksamheterna	19
4.2 Ekonomiskt utfall på enhetsnivå	20
4.3 Intäkter och kostnader	21
4.4 Nyckeltal	22
4.5 Åtgärdsplan	22
4.6 Investeringar	24

Sammanfattning

Social- och omsorgsnämnden ansvarar för följande verksamheter, som arbetar enligt lagstiftningarna:

- Individ- och familjeomsorgen (socialtjänstlagen, SoL, lagen om vård av unga, LVU, lagen om vård av missbrukare, LVM, föräldrabalken, FB)
- Hem för vård- och boende, Ester är ett boende för ensamkommande barn
- Äldreomsorg (SoL, hälso- och sjukvårdslagen, HSL)
- Hemsjukvård (SoL, HSL)
- Omsorgerna (lagen om stöd och service, LSS)
- Utskänningsärenden och tillsyn enligt alkohollagen, tobakslagen samt lagen om receptfria läkemedel

Uppdraget ska ske utifrån gällande lagstiftning och vara av god kvalitet, avseende bemötande, tillgänglighet och de insatser som erbjuds. Arbetet med kvalitetsledning enligt Socialstyrelsens föreskrift (SOSFS 2011:9) utgår från socialtjänstlagen (SoL) och hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och det gemensamma ansvaret att samverka för brukarens bästa. Föreskriften ställer krav på ledning och styrning samt ständigt förbättringsarbete inom socialtjänstens alla delverksamheter. Den nya organisationen fr.o.m. 2013-09-01 innebär att två områdeschefer underställda socialchefen, vardera i sin tur har fyra respektive tre enhetschefer, som är underställda dem. Organisationen innebär ett förtydligt chefsansvar på alla nivåer och bedöms ha goda förutsättningar att arbeta med dessa frågor framåt.

En analysgrupp från SKL har under våren besökt kommunen, i syfte att genomlysna ekonomin. De har granskat styrdokument, politiska beslut samt intervjuat politiker och tjänstemän i kommunen. Genomlysningen har utmynnat i en rapport med förslag till åtgärder som gäller kommunen som helhet.

En arbetsgrupp bestående av både politiker och tjänstemän inom social- och omsorgsnämnden, har följt och diskuterat utvecklingen med tilltagande underskott under året. Sänkning av ramen inför 2013 samt ökad sjukfrånvaro har samverkat negativt när det gäller att hålla budget. Den nya organisationen har arbetat i fyra månader men det har inte lyckats att uppnå målet att hålla budget. Verksamheten redovisar totalt ett underskott med 2 733 tkr. Totalt sett har verksamheten blivit 3% dyrare mot föregående år, vilket för sig är en bra siffra, men mot den sparbakgrund som finns är resultatet inte tillräckligt.

Äldreomsorgen redovisar ett underskott med drygt 1 000 tkr. Detta beror på att kostnaderna för timvikarier under december redovisas i januari 2014. När hänsyn tagits till detta blir det istället ett underskott för äldreomsorgen på drygt 1 900 tkr. Kostnaderna för vikarier har varit nästan dubbelt så höga som budget.

Ramundergården redovisar det största underskottet för vikariekostnader, OB och sjuklöner. Anledningen är exempelvis att flera medarbetare över 60 år, varit sjukskrivna p.g.a. behov av operativa ingrepp.

Inom hemtjänsten/hemsjukvården har noterats en fortsatt större vårdtyngd, med anledning av att allt svårare sjuka vårdas i hemmet.

Inom LSS-verksamheten sänktes budgetramen inför 2013 med 900 tkr. På årsbasis redovisar verksamheten ett underskott med 2 182 tkr. Anledningen är att 3-4 vårdkrävande LSS-ärenden tillkommit, som inneburit att verksamheten behövt nyanställa tiotalet medarbetare inom personlig assistans.

Inom individ- och familjeomsorgen (IFO), är kostnaderna för försörjningsstödet fortfarande låga, men har ökat något till följd av inflyttning av personer, som behövt ekonomiskt bistånd. Anledningen till det låga försörjningsstödet är väl inarbetade rutiner samt det tidigare goda samarbetet med arbetsmarknadsenheten. Asylboendet och ensamkommande barn har medfört en fortsatt ökad arbetsbelastning för IFO.

1. Verksamheten

Hemsjukvård

Laxå kommun bedriver hemsjukvård upp till sjuksköterskenivå för den sjukvård som bedrivs i det egna hemmet samt i särskilda boendeformer. De medicinska insatserna som bedrivs är vård som avser både yngre och äldre personer som är i behov av långvarigt medicinska insatser.

Rehabilitering

Distriktsarbetsterapeuterna har kontakt med alla kommuninvånare som efterfrågar/har behov av rehabilitering i samband med funktionsbortfall. Insatserna sker i samband med hembesök och består av hjälp med att hitta strategier för att klara sin vardag, hjälpmedelsutprovning samt bostadsanpassning. Nämnden bedriver även s.k. hemrehabilitering samt fallprevention.

Vård och omsorg - särskilda boenden

Särskilda boenden finns i Laxå tätort, Hasselfors samt Finnerödja. Det finns dessutom korttidsvård belägen i Laxå tätort för rehabilitering, växelvård samt palliativ vård. De särskilda boendena är uppdelade i ordinärt boende samt boende för personer med demensproblematik. Dessutom finns dagvård för personer med demensproblematik. Ett ”servicehus” där man kan bosätta sig utan att ha ett biståndsbeslut finns med cirka 60 lägenheter varav två lägenheter är s.k. avlastningslägenheter för tillfälligt boende.

Vård och omsorg - hemtjänst

Hemtjänsten är indela i områdena Laxå hemvård, Björkhagen, Finnerödja/Tived samt Hasselfors/Porla. Arbetsgrupperna ansvarar bl.a. för hemtjänstinsatser enligt biståndsbeslut, delegerad hemsjukvård, larmmottagning från trygghetslarm mm.

Dagverksamheter

Social- och omsorgsnämnden bedriver s.k. dagverksamheter i form av Träffpunkt 14 och Frivilligcentralen. Det är öppna verksamheter i samverkan med frivilligorganisationer.

Lagen om stöd och service (LSS)

Verksamheten i Laxå kommun består av två boenden med särskild service, Björkebo och Tallbacken, daglig verksamhet samt personlig assistans. Dessutom finns insatserna ledsagning, korttidsvård, kontaktperson samt avlösarservice inom LSS-verksamheten.

Individ- och familjeomsorg (IFO)

Individ- och familjeomsorgen består av barn- och familjegruppen där ärenden inom familjerätten och den sociala barnvården handläggs och verkställs. Tidigt stöd till föräldrar kan ges genom familjecentralen Killevippen, som idag vänder sig mot barn mellan 0-6 år. Ekonomi- och vuxengruppen handlägger och verkställer ärenden inom försörjningsstöd, missbruk och övriga vuxna.

För vuxna med psykisk funktionsnedsättning har socialtjänsten ett ansvar att ge insatser i syfte att stödja den enskilde så att dennes vardagsliv underlättas. Ansvar för diagnostisering och behandling ligger hos Örebro läns landsting. Kommunernas ansvar för vuxna personer med psykisk ohälsa får stöd genom socialpsykiatri, som omfattar dagverksamhet och socialt stöd för målgruppen genom verksamheterna Trappan och Kryddan. Det finns även möjlighet till stödboende genom att verksamheten disponerar lägenheter på Tivedsvägen 34. Biståndshandläggning inom LSS och äldreomsorg görs av biståndshandläggarna.

Ensamkommande barn

Social- och omsorgsnämnden bedriver en verksamhet HVB Ester, för ensamkommande barn i Finnerödja. En överenskommelse fanns med Migrationsverket att till och med 30 september 2013, ta emot 15 barn varav minst 3 skulle vara asylsökande. Från och med 1 oktober 2013 är överenskommelsen att ta emot 39 barn, varav 9 är asylsökande. I dagsläget har totalt 38 barn mottagits, varav nio har kommit under 2013. En utslussningsverksamhet bedrivs i Laxå kommun. I ett fall har familjemedlemmar anlät till Laxå och ärendet har avslutats. Sedan 1 oktober har Polstjärnan i Sverige AB öppnat ett nytt HVB för ensamkommande barn i tidigare Hemgårdens lokaler. Den tidigare överenskommelsen mellan kommunen och Migrationsverket har omförhandlats, sedan upphandlingen vunnits av Polstjärnan, att bedriva verksamheten på entreprenad. I överenskommelsen framgår att Polstjärnan har 15 platser, med option om ytterligare 10 platser.

Socialtjänsten har ansvaret för alla ungdomar som, enligt överenskommelsen, bor på HVB i kommunen. Socialtjänsten fördelar de anvisade barnen/ungdomarna till Polstjärnan respektive Ester. Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har tillsynsansvaret för alla HVB i kommunen.

Årets verksamhet /viktiga händelser

Hemsjukvården

- Under året har sjuksköterskor i samverkan med omvårdnadspersonal bedrivit ett aktivt kvalitetsförbättrande arbete. Man har arbetat förebyggande med hjälp av olika kvalitetsregister genom att riskbedöma vårdtagare och sedan satt in åtgärder för förebygga riskerna. Arbetet har gett gott resultat och Laxå blev en av landets kommuner som lyckats bäst. Laxå har, i förhållande till sin befolkning, tilldelats statliga prestationsmedel som delats ut genom att kraven har uppnåtts när det gäller kvalitetsregistren.
- Det har handlat om förebyggande insatser och åtgärder för att förhindra vårdskada, få individuellt anpassad och god läkemedelsbehandling, vid behov få en demensutredning med uppföljning inom ett år och individuellt anpassad bemötandeplan, och vid livets slut få en god vård och symtomlindring.
- Det har dessutom handlat om att undvika onödiga sjukhusinläggningar och återinläggningar. För genomförandet har det genomförts flera olika utbildningsinsatser för sjuksköterskor, arbetsterapeuter och omvårdnadspersonal i t.ex. Informationsöverföring, NPÖ, klinisk bedömning för sjuksköterskor när sjukhusvård behövs, läkemedelsbehandling, munvård, smärtlindring m.m.
- Vi har också under året infört NPÖ (sammanhållen journalföring) och utvecklat vårdplaner genom Treserva. Vi har sett över arbetsflöden/processer för inskrivning i hemsjukvården.
- Gläntan och Solhöjdens personal har aktivt utvecklat kontaktmannskapet och arbetat för att vårdtagaren och anhöriga ska känna sig mer delaktiga i utformandet av vården.
- I början av året gick vår MAS i pension. Vi har sedan samverkat med Degerfors kommun med tjänsterna MAS, MAR och hjälpmedelstekniker. Det har fungerat riktigt bra och vi har sett fördelar med att dela av varandras erfarenheter.

Rehabilitering

- Arbetsterapeuterna för Laxå hemvård och Björkhagen är sedan i början av året placerade i sina arbetsområden, så att de nu finns närmare omvårdnadsgrupperna. Närheten till arbetsgrupperna har upplevts mycket positiv och lett till bättre samverkan.

Särskilt boende (SÄBO)

- Beläggningen inom SÄBO Ramundergården har varit hög.
- Under hösten reserverades under en tid ett rum för en person med speciella behov som tillfälligt vistades inom landstingets verksamhet. I övrigt har det bara varit tomt den tid som det naturligt blir när någon avlider och annan ska flytta in.
- Ramundergården har under 2013 haft en person som en dag i veckan har arbetat med och planerat sociala aktiviteter. Medel för detta har tagits från Casselska fonden.
- Personalen har gått utbildning om tandhälsa och hygienombuden har fått utbildning av landstingets hygiensjuksköterska.
- Demenssjuksköterskan har tillsammans med personalen på demensboendena arbetat med kvalitetsregistret BPSD. Personalen har även arbetat med kvalitetsregistret Senior Alert.
- Under hösten har en arbetsgrupp tillsammans med enhetschef och TES-samordnare arbetat med planering inför införandet av TES på boendena 17A och 19 A.
- Edegårdens personal har under året deltagit i utbildningar, såsom föreläsning om "Återhämtning- den bortglömda medicinen" och " Motivation för motion" föreläsare Annelie Bergvall från Promas.
- Hygienutbildning, utbildare Mas och hygiensjuksköterska från USÖ.
- Handledarutbildning Alleskolan Hallsberg, 2 uskor har deltagit
- Treservautbildning, datasalen kunskapens Hus utbildare Irene Lindström
- Värdegrundsutbildning 1 dag 1 uska deltagit
- Demenssjuksköterskan har informerat om kvalitetsregistret BPSD samt varit stödjande i samtal med arbetsgruppen och med anhörig i ett svårt hemtjänstärende.
- Inspektion arbetsmiljöverket i mars. Vi blev ålagda att göra riskbedömningar på alla brukare vid nya ärenden samt att utbilda personalen i ergonomi.
- Social samvaro för brukarna på Edegården samt brukare i eget boende i Hasselfors 3 timmar / vecka. Aktiviteterna för brukarna har varit högläsning, bingo, sång och musikunderhållning, skivor till kaffet, gymnastik, lättare handarbete och bakning.
- En utflykt till Porla och Bålby herrgård och fika på värdshuset gjordes under försommaren.

Hemtjänsten

- Under året har hemtjänsten vidareutvecklat arbetat med planerings- och mätsystemet TES. Systemet fungerar bra idag och är en tillgång i den dagliga planeringen.
- Även schemaplaneringssystemet Time-care fungerar fortsatt bra där grupperna lägger sina arbetsscheman utifrån en given bemanningsgraf, vilket resulterar i ett arbetsschema som till största delen är önskat.
- Från mitten på september har Samhall hand om inköpen till de brukare som har bistånd med inköp av matvaror. Efter en inkörningsperiod fungerar det bra.
- Träningslokalen på Björkhagen är fortsatt populär och välbesökt.
- Under våren ordnades öppet hus på Björkhagen. Syftet var att visa på allt det positiva som händer på Björkhagen och att det är ett bra boende. Dagen, som var i maj var mycket välbesökt.
- Arbetsgruppen på Björkhagen kommer att flytta in till lokalerna som tidigare var socialkontoret på Tivedsvägen 36. Resultatet blir att ytterligare tre lägenheter blir tillgängliga för serviceboende.
- Verksamheten kommer fortsatt att arbeta med låssystemet Care Lock, det låssystem som ersatt Phoniro för att låsa upp brukarnas dörrar. Det har varit inkörningsproblem som både leverantören och verksamheten arbetar med för att lösa. Leveransgodkännande gjordes 1/12 2013 och avtalet löper till 201506.

Dagverksamheter

- Kommunala Samverkansrådet har haft fyra sammanträden, de har varit delaktiga i den slutliga utformningen av Äldreplanen, som färdigställdes i december 2013.
- Träffpunkt 14 och Frivilligcentralen har haft olika verksamheter som bingo, utflykter, caféverksamhet, jul- och påskbord, frågesport, föredrag, luciafirande, m.m. Frivilligcentralen har i den verksamhet som kommunen ansvarat för haft 3 582 besökare.

LSS (boenden samt personlig assistans)

- Samtliga brukare har nu genomförandeplaner vilket var årets stora mål.
- Boendena Tallbacken och Björkebo har under år 2013 inte haft några in/utflyttningar och verksamhetsplanen har följts. Efter ett centralt beslut gjordes en omorganisation och arbetsledarskapet har under den andra halvan av 2013 upprätthållits av vikarie.
- Boendena har präglats av den nya omorganiseringen och personalen har varit osäkra på arbetsledarfrågan men detta började klarades ut i slutet på året.
- Det har även varit en anhörig träff på Tallbacken där brukare och dess anhöriga fick träffa både den nya och den förre detta vik. chefen för boendena. Detta uppskattades av såväl personal som anhöriga.
- Inom den personliga assistansen har det tillkommit tre nya ärenden. Ett av ärendena var av stor omfattning. Personalstyrkan har varit konstant i de andra assistansärendena och assistansen har fungerat bra.

Socialpsykiatrin

- Socialpsykiatrin har under året genomfört en omfattande inventering och kartläggning av brukarnas stöd- och hjälpbehov samt utbildningsnivå. Totalt har 43 brukare deltagit i kartläggningen.
- En rad studiebesök har genomförts med brukarna som legat i linje med resultatet av kartläggningen.
- Flera nya kontakter har skapats med företag för att erhålla lämpliga praktikplatser.
- Två nya brukare har efter kontakterna kommit ut på praktik under hösten, vilket fungerat bra.
- Öppet hus- aktivitet har genomförts där framförallt anhöriga fick möjlighet till information samt komma till tals.

Daglig verksamhet LSS

- Samtliga brukare har nu genomförandeplaner vilket var årets stora mål.
- Under hösten har brukarråd återinförts där många olika och goda förslag kommit fram.
- Studiebesök har genomförts till bl a invigningen av nya motorbanan i Karlskoga som prinsen invigde.
- Julbasar ägde traditionsenligt rum även i år.

Ensamkommande barn

- Under året har en privat aktör upphandlats av Laxå kommun för att driva ett boende för ytterligare 15 ensamkommande flyktingbarn. Verksamheten startade efter genomförd upphandling i oktober.
- Enhetschefen på HVB Ester är placerad i boendet, som är bemannat dygnet runt med två till tre personal dagtid, tre till fyra personal kvällstid och två personal nattetid.
- För Ester har året inneburit en total översyn av de resurser som används i syfte att reducera kostnadsmassan. Uppgiften har inrymts i budgetförslaget för 2014.
- Utslussningsverksamheten har fått en stor betydelse då vi vid årets utgång har drygt 40 ungdomar fördelade på 30 platser i boenden och i övriga fall ungdomar i utslussningsverksamhet. Utslussningsverksamheten kommer att öka vilket medför ett behov av fler lägenheter. Hyreskostnaderna kommer därmed att öka.
- Gemensamt för ungdomarna är att de är asylsökande vid ankomsten till Sverige och saknar legal vårdnadshavare. Utgångsläget för innehållet i verksamheten är att ungdomarna generellt saknar behov av behandling, men att de behöver omvårdnad, stöd och vägledning.
- Personalen arbetar efter ADL enligt ett strukturerade dokument, med delmoment som matlagning, städning, tvätt, inköp, ekonomi, relationer, hälsa, samhällskunskap och skola. Viktiga delmål för de barn som får uppehållstillstånd, är att bygga upp ett socialt nätverk, skapa förståelse för hur det svenska samhället fungerar samt tillägna sig goda kunskaper i det svenska språket.
- Personalen har handledning. Vi har ambitionen att nå kunskapsnivån. En utbildning i konflikthantering och förhållningssätt har genomförts. Ett ökat samarbete gällande kompetensutveckling inom länet har också aktualiserats genom länsstyrelsen.
- Vid personalens möten, som äger rum veckovis, ges vid vissa tillfällen utbildning i självhjälp, förhållningssätt, återvändande och kunskaper om olika kulturer.

2. Framtid

En analysgrupp från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har under våren 2013 besökt kommunen, i syfte att genomlysas ekonomin. De har granskat styrdokument, politiska beslut samt intervjuat politiker och tjänstemän i kommunen. Genomlysningen har utmynnat i en rapport med förslag till åtgärder, som ska användas i det fortsatta förändrings- och förbättringsarbetet. Av rapporten framgår att stora förändringar krävs för att komma tillrätta med ekonomin, vilket även kommer att påverka SON framöver.

Invånarantalet i Laxå kommun uppgår till 5 576 personer. Totalt antal personer 65 år och äldre är 1 569, vilket utgör 28 % av Laxå kommuns befolkning. Motsvarande siffra för riket är 19 %. Antalet personer som är över 80 år är 451 vilket utgör 8 % av befolkningen, jämfört med 5 % för hela riket.

Från år 2012 till 2022 beräknas antalet personer som är mellan 70 och 80 år öka med 25%, medan antalet personer som är över 80 år förväntas bli oförändrat. Kommunen har ett ålderstiget bostadsbestånd med små hygienutrymmen, vilket komplicerar vår huvudinriktning, vilket är vård i hemmet så långt det är möjligt. En tendens kan märkas mot inflyttning till huvudorten och frågan är om särskilt boende och/eller demensboendeplatserna på sikt ska centraliseras till Laxå tätort.

Socialstyrelsens föreskrifter om behovsanpassad bemanning inom äldreomsorgen (SOSFS 2012:12) och allmänna råd om ansvar för personer med demenssjukdom, kommer att ha stor inverkan på verksamheten inom Social- och omsorgsnämnden (SON).

Föreskriften skulle ha trätt i kraft från och med 1 januari 2014, men har skjutits upp och träder i stället i kraft först under 2015. Reglerna tydliggör att det måste finnas personal dygnet runt och bemanningen ska vara anpassad efter varje äldre persons behov. Varje brukare inom särskilt boende ska ha en individuell planering och biståndsbeslut som ska följas upp, allteftersom behoven kan ändras. Det ska även finnas en genomförandeplan kopplad till samtliga biståndsbeslut. På det sättet räknar man med att den enskilde brukarens behov ska tillgodoses vilket kan leda till att Socialstyrelsen frångår krav på generell högre bemanning, inom särskilda boenden och demensboenden. En diskussion förs om dessa frågor på nationell nivå mellan Socialstyrelsen, Inspektionen för vård och omsorg (IVO) och landets kommuner företrädda av SKL.

Det är en klar och tydlig tendens att våra äldre väljer att bo kvar hemma i större utsträckning än tidigare. Det märks både på efterfrågan av korttidsvård och att många åker direkt hem, efter en lasarettvistelse. Det krävs flexibilitet och mycket planering av hemtjänst och hemsjukvård, för att möta upp dessa krav. Ett flertal brukare har valt att vårdas i hemmet till livets slut och det har personalen tillsammans med andra yrkesgrupper klarat på ett bra sätt.

Äldreomsorgen får även fler brukare som är i behov av plats på särskilt boende, i såväl särskilt boende som demensboende. Även LSS-boendena behöver arbeta på ett delvis nytt sätt. Det ställer krav på boendena att omfördela personalresurser med hjälp av schemaläggning och kreativt tänkande angående resursfördelning inom boendena. Flexibilitet kommer att krävas i allt högre grad inom organisationen då behoven kan variera över tid. Med stöd av bemanningsenheten kommer maximal nyttjandegrad av poolpersonalen att eftersträvas. I Laxå är tanken att TES ska användas för att förbättra och effektivisera schemaläggning, inom de särskilda boendena och demensboendena. Arbetet har påbörjats under hösten 2013. Det innebär bland annat att personalen kommer att arbeta över avdelnings- och enhetsgränser på ett mer flexibelt sätt än vad som sker idag.

Utökning av flyktingmottagning gällande ensamkommande barn, har skett hösten 2013 då startandet av det nya HVB-hemmet som ska drivas av Polstjärnan i Sverige AB, innebär att IFO får en ökad arbetsbelastning, i form av utredningar gällande dessa barn och ungdomar. De två boendena för ensamkommande barn samt kommunens avtal med Migrationsverket gällande mottagande av flyktingar, kan på sikt innebära att kostnaderna för försörjningsstöd ökar. Asylboendet i Laxå kommun utökas med 120 personer så snart Migrationsverket får klartecken vad gäller lokaler, vilket också kommer att påverka framförallt skolan, men även socialtjänsten i viss mån.

Införandet av e-tjänster för kommuninvånarna ökar kontaktytan med brukare och medborgare. Exempelvis innebär det en möjlighet att ta del av information som rör den egna personen eller anhöriga, samt möjlighet att kontakta sin eller den anhöriges utförare av insats. Länet har fått ekonomiska medel för att utveckla arbetet med E-hälsa och E-tjänster. Exempelvis kommer en förstudie sannolikt komma igång i västra länsdelen, gällande kameraövervakning i brukarens hem nattetid inom hemtjänsten. Ett sådant arbetssätt förutsätter den enskildes godkännande och kan då väljas av den enskilde, som inte vill bli störd av tillsynsbesök om allt är lugnt och personen sover. Ett sådant arbetssätt, kan, om det blir aktuellt, minska behovet av bemanning nattetid inom hemtjänsten. Det finns en planering för att övergå från analoga till digitala trygghetslarm och arbetet har påbörjats under året.

En arbetsgrupp har arbetat med planering av den framtida äldreomsorgen. Kommunen satsar på förebyggande verksamhet och ser det som en möjlighet att fördröja mer omfattande insatser. Det är en viktig långsiktig investering för att hålla tillbaka kostnaderna då allt fler äldre, även de med stora omvårdnadsbehov, väljer att bo kvar i ordinärt boende. Äldreomsorgsplanen för åren 2014 – 2019 blev klar i december 2013. För att hitta alternativa boendeformer för äldre behöver diskussionen fortsätta i en nystartad arbetsgrupp, bestående av tjänstemän och politiker.

LSS-verksamheterna i kommunerna får idag en ökad tillströmning av yngre personer med funktionsnedsättningar. Främst är det personer med neuropsykiatrisk diagnos. Det ställer krav på organisationen att få fram passande boendeformer och passande arbeten/sysselsättning. Beträffande sysselsättning för målgruppen finns nationella intentioner mot nyare

anställningsformer som brukar benämnas supported employment. Det innebär att fler unga vuxna med exempelvis Asperger syndrom ska ges möjlighet till en arbetsmarknadsåtgärd, som exempelvis en trygghetsanställning, gärna hos en privat arbetsgivare eller i kommunen. Det ställer krav på LSS-verksamheten och arbetsmarknadsenheten att, tillsammans med arbetsförmedlingen, lotsa personerna i den riktningen, snarare än att de blir kvar i daglig verksamhet.

Integrationsfrågorna påverkar idag kommunerna i Sverige i hög grad utifrån de konflikthärdar som finns i världen. Det blir även påtagligt för Laxå kommun, eftersom kommunen har det yttersta ansvaret för alla som vistas i kommunen. Asylsökande barn och ungdomar under arton år som misstänks fara illa, har samma rätt som alla andra barn, bosatta i kommunen. När en anmälan inkommer ska individ- och familjeomsorgen, ta ställning till om barnets situation behöver utredas och vilka eventuella insatser barnet behöver, för att få sina behov tillgodosedda. Kommunen har en av de lägsta kostnaderna för försörjningsstöd i landet. Åldersstrukturen förändras och gruppen äldre ökar. I Laxå kommer en äldreplan som anger den politiska inriktningen inom vård och omsorg om de äldre i kommunen, att antas av SON inför 2014.

Individ- och familjeomsorgen har en stor utmaning när det gäller utredningsansvar för ensamkommande barn och i de fall asylsökande barn far illa. När det gäller försörjnings- och arbetsmarknadsfrågorna framöver kommer det att krävas ett förtydligt och förbättrat samarbete mellan IFO och AME.

3. Måluppfyllelse

De nationella målen anger att ”äldre ska kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och över sin vardag ... bemötas med respekt och ha tillgång till god vård och omsorg”. I det kommunala samverkansrådet diskuteras boendialternativ, tillsammans med företrädare för politiken och verksamheten. En äldreplan tar upp dessa och andra väsentliga frågor. Kvarboende i det egna hemmet prioriteras men kompletteras av ett seniorboende, särskilda boenden och demensboenden. Frågorna kommer att ha hög prioritet framöver eftersom efterfrågan av bra boendialternativ till äldre kommer att öka sakta men säkert, samtidigt som resurserna inte motsvarar behoven.

Samverkan för SON:s del sker i huvudsak med primärvården, övrig hälso- och sjukvård samt arbetsförmedlingen samt med länets övriga kommuner. I regionförbundets regi finns professionella nätverk som diskuterar gemensamma utvecklingsfrågor för vård och omsorg, LSS och IFO. Projekt pågår i form av förstudier, till exempel inom området e-Hälsa med utgångspunkt från nationella nivå. Lokalt finns samverkan med frivilligorganisationer, samverkansrådet för äldre och funktionsnedsatta, brottsförebyggande rådet samt kyrkan.

Vi deltar även aktivt i samverkan med hälso- och sjukvården i västra länsdelen, finansiell samordning (FINSAM) som syftar till arbetslivsinriktad rehabilitering för långtidsarbetslösa, tjänster som medicinskt ansvarig sjuksköterska och medicinskt ansvarig för rehabilitering delas med Degerfors kommun, vi säljer budget- och skuldrådgivning till andra kommuner i Sydnärke.

Vi ska arbeta vidare med det ständiga förbättringsarbetet i den nya organisationen när det gäller etik och bemötande samt tillgänglighet. Kompetensutveckling av personalen sker oftast i samverkan med länets övriga kommuner, inom ramen för Regionförbundet i Örebro, exempel på detta är ViSamprojektet (Vård i Samverkan) samt Samordnad Individuell Plan (SIP).

Med utgångspunkt från årets resultat har budgetprocessen inriktats på att utifrån en realistisk budget ta fram åtgärder för att komma i den av kommunfullmäktige beslutade ramen för 2014. Förutsättningarna för att klara budget inom SON framöver bygger på ett förhållningssätt med förtydligat chefsansvar och stram budgetstyrning. För att tillgodose brukarnas behov av vård och omsorg behövs en högre grad av flexibilitet över avdelnings- och enhetsgränser.

3.1 Vision

”Laxå ska vara ett attraktivt boendialternativ med goda kommunikationer och ett offensivt näringsliv, ett attraktivt föreningsliv och en professionell kommunal organisation i dynamisk samverkan till nytta för medborgarna.”

3.2 Mål utifrån de övergripande målområdena

Graden av måluppfyllelse för alla mål anges med hjälp av färger, där grön anger att målet är uppnått, gul att målet endast delvis är uppnått (det vill säga man jobbar mot målet och har nästan nått ända fram) och röd att målet inte har nåtts.

Laxå Kommun *ska vara en attraktiv kommun genom att:*

- *erbjuda bra boendialternativ* med goda kommunikationer och hållbar miljö

Typ av mål	Mål	Styrtal	Status
Övergripande	Laxå kommun ska minska klimatpåverkan med 25 % till år 2020.	Bidra till att minska klimatpåverkan i Laxå kommun från 2011 till 2013 med 5 %.	
Övergripande	Laxå kommun ska få en ökad inflyttning.	Nettot mellan inflyttande och utflyttande ska förbättras jämfört med året innan.	
Nämndens mål	Alternativa boendeformer för äldre ska tillskapas	En äldreplan har tagits fram som behandlar boendefrågor, mm.	Grön

- *samverka med näringsliv, föreningsliv och kommuner*

Typ av mål	Mål	Styrtalet	Status
Övergripande	Fortsatt samarbete med andra kommuner i länet.	Dokumentera minst ett nytt samverkansområde per nämnd som förverkligats under 2013.	
Övergripande	Laxå kommun ska under perioden förbättra sin placering i i svenskt Näringslivs klimatundersökning med minst 50 placeringar.	Vara bland de 150 bästa kommunerna i Sverige.	
Nämndens mål	Ett nytt samarbetsområde i Sydnärke	Nytt samarbetsavtal (köp av tjänst) gällande Budget- och skuldrådgivning till Lekeberg	grön

- *vara en organisation som kännetecknas av hög kompetens, serviceanda och kvalitet*

Typ av mål	Mål	Styrtalet	Status
Övergripande	Totala sjukfrånvaron ska minska	2013 – max 5,0% av arbetad tid	
Övergripande	Korttidssjukfrånvaron ska minska	2013 – max 2,5% av arbetad tid	
Nämndens mål	Sjukfrånvaron ska analyseras tillsammans med personalenheten	Saknas siffror från Personalenheten. Kommer i personalbokslutet.	?

- *aktivt verka för* vår regions utveckling

Typ av mål	Mål	Styrtal	Status
Övergripande	Bidra till att målområdena i den regionala utvecklingsstrategin uppfylls	Regionförbundet i Örebro ansvarar för dessa	
Nämndens mål	Deltagande i regionsutvecklingen	Samarbete kring ViSam-projektet och e-hälsan	Grön

- *ha en långsiktig hållbar ekonomi*

Typ av mål	Mål	Styrtal	Status
Övergripande	Verksamheten ska rymmas i de beslutade ekonomiska ramarna.	Avvikelsen mellan det ekonomiska utfallet gentemot budget ska vara 0 eller något positiv.	
Nämndens mål	samma	Har inte uppnåtts	Rött

3.3 Intern kontroll

Internkontrollen har genomförts i enlighet med antagen plan för internkontroll. Alla brukare inom LSS-verksamheten har genomförandeplaner. För målgruppen brukare inom socialpsykiatri har man börjat använda ett arbetssätt som kallas integrerad psykiatri. All personal har utbildning i arbetssättet integrerad psykiatri, som genomförts inom ramen för det så kallade PRIO-projektet i Örebro län. Alla brukare i denna målgrupp som har insatser enligt SoL har i dagsläget en genomförandeplan.

Granskningsområde	Genomförd	Resultat
Genomförandeplaner inom LSS	Inga anmärkningar	Grön
Socialpsykiatrins verksamhet	Inga anmärkningar	Grön

Ekonomi

3.4 Ekonomiskt utfall för verksamheterna

Resultaträkning verksamheterna Belopp i tkr	Bokslut 2012	Bokslut 2013	Budget 2013	Budget- avvikelse 2013	Förändring i % 2012/2013
Politisk verksamhet		-528	-547	19	
Övergripande		-14 238	-15 616	1 378	
Äldreomsorgen		-63 302	-62 334	-968	
Insatser enligt LSS/SFB/HSL		-25 024	-22 386	-2 638	
IFO		-8 443	-10 634	2 191	
Särskilt riktade insatser		-1 694	1 021	-2 715	
Årets resultat	0	-113 229	-110 496	2 733	0

Utfall och budget redovisas ovan efter verksamhetstyp. Det som framgår tydligt är att LSS är det verksamhetsområdet som störst avvikelse mot budget. Detta har förklarats tidigare, att det beror på att flera nya LSS-ärenden tillkommit. Äldreomsorgen redovisar också ett underskott på drygt 1 000 tkr. Detta beror främst på att vikariekostnaderna varit mycket högre än budgeterat. Särskilt riktade insatser är främst boendet Ester, men också tillhörande tränings- och utslussningsboende. Verksamheten redovisar ett underskott på drygt 2 700 kr totalt, jämfört med tilldelad budget. Utslussningsboendet startade sent på året och bemanningen har under första halvåret varit högre än budgeterat. IFO har är det verksamhetsområde som har det största överskottet drygt 2 200 tkr. Antal placeringsärenden har varit lägre än budgeterat, och 2-3 ärenden har avslutats under året. Bland annat placeringar på HVB-hem där alla kostnader inte varit återsökbara. Övergripande verksamhet är all verksamhet som fördelas på de olika verksamheterna, dvs gemensamma resurser, där förbrukningen totalt sett utmynnar i ett överskott.

3.5 Ekonomiskt utfall på enhetsnivå

Resultaträkning enheterna Belopp i tkr	Bokslut 2012	Bokslut 2013	Budget 2013	Budget- avvikelse 2013	Förändring i % 2012/2013
Socialchef	-7 600	-5 190	-2 558	-2 632	-32%
Överförmyndare	-1 024	-1 393	-763	-630	36%
Utvecklare/Strateg	-800	-1 031	-1 390	358	29%
Chef Edegården/Hemvård	-14 653	-15 073	-15 063	-10	3%
Chef Hemvården	-21 623	-23 323	-23 185	-138	8%
Chef HSL/ÄO	-16 143	-17 429	-17 692	264	8%
Chef ÄO	-18 248	-16 716	-17 304	588	-8%
Chef IFO	-10 526	-11 750	-13 399	1 649	12%
Chef LSS	-19 330	-21 324	-19 142	-2 182	10%
Årets resultat	-109 946	-113 229	-110 496	-2 733	3,0%

På enhetsnivå ser vi budgeten fördelad på de olika chefsområdena. Det är väldigt stora variationer på utfall och situationen räddas upp något av att vissa verksamheter går plus. Socialchefen redovisar ett underskott på drygt 2 600 tkr. Av dessa beror drygt 500 tkr på dyrare systemkostnader. Resterande drygt 2 100 tkr beror på ej genomförda reduceringar för året, bland annat försening av omorganisationen och att alla delar i omorganisationen inte verkställdes. Överförmyndaren som även ansvarar för bostadsanpassningen redovisar ett underskott på 630 tkr. Detta beror på högre antal bostadsanpassningar än föregående år. Utvecklare/Strateg som ansvarar för frivilligverksamhet redovisat ett överskott på 358 tkr. Cheferna inom äldreomsorgen redovisar för helåret mindre avvikelser mot budgeten. Tivedsgården och Solhöjden/Glantan redovisar tom ett överskott. Det man dock får ta hänsyn till är att timvikarierna för december inte periodiserats och redovisas i jan 2014. Tas hänsyn till detta backar äldreomsorgen med drygt 1 900 tkr. Hela underskottet beror på personalkostnader. Individ- och familjeomsorgen redovisar ett överskott och anledningen till detta har kommenterats tidigare under verksamhetsdelen, bland annat vakanser gällande socialsekreterartjänst och några avslutade placeringar. Chefen för LSS redovisar ett underskott på drygt 2 200 tkr. Detta beror på ett flertal nya LSS-ärenden som tillkommit under året, där det inte funnits planeringsreserv i budgeten.

3.6 Intäkter och kostnader

Intäkter/kostnader Belopp i tkr	Bokslut 2012	Bokslut 2013	Budget 2013	Budget- avvikelse 2013	Förändring i % 2012/2013
Intäkter	39 958	36 759	36 061	698	-8,0%
Personalkostnader	-103 941	-108 310	-103 005	-5 305	4,2%
Köp av huvudverksamhet	-15 605	-9 893	-11 131	1 238	-36,6%
Lokalkostnader	-16 044	-15 776	-16 627	852	-1,7%
Övriga verksamhetskostnader	-14 306	-16 007	-15 794	-213	11,9%
Summa kostnader	-149 896	-149 985	-146 557	-3 428	0,1%
Årets resultat	-109 938	-113 226	-110 496	-2 730	3,0%

Utfallet av intäkter är något högre än budgeterat, drygt 700 tkr. Anledningen till att utfallet skiljer mycket mot föregående år är att verksamheten kring ensamkommande bland fick stor del av ersättningarna från Migrationsverket, även sådana som inte avser just HVB-boende. I år hade verksamheten en intäktsbudget och då blir intäktsavvikelsen också lägre. Personalkostnader är den största kostnadsposten som också redovisar störst underskott, 5 300 tkr. Detta förklaras till viss del utav den utökning av verksamhet inom LSS men även av ett ökat antal vikarietimmor. Att köp av huvudverksamhet redovisar ett överskott beror på de tidigare nämnda, avslutade placeringarna inom IFO, och även på att ett externplacerat LSS ärende avslutats. Lokalkostnaderna är något lägre än budgeterat men beror inte på lägre hyror, anledningen är att det ingår kringkostnader som el, städning etc. Konstateras kan att verksamheterna hållit tillbaka andra verksamhetskostnader för att kompensera för ökade personalkostnader. Övriga verksamhetskostnader ökar och här finns ingen tydlig anledning. Kan beror på att vissa områden haft vissa obligatoriska utbildningar etc.

3.7 Nyckeltal

I samband med ny organisationen för ledning och styrning behöver chefsgruppen arbeta med kvalitetsfrågor och nyckeltal på ett strukturerat sätt. Riktlinjer och rutiner behöver uppdateras fortlöpande och utvecklingsområden identifieras. Ett system för kvalitetsledning diskuteras till stöd för verksamheten. Fler nyckeltal behöver tas fram inom individ- och familjeomsorgen, LSS och socialpsykiatrin. Under året har man dock inte jobbat med nyckeltalsstyrning eller uppföljning då omorganisationen tagit mycket tid och energi.

3.8 Åtgärdsplan

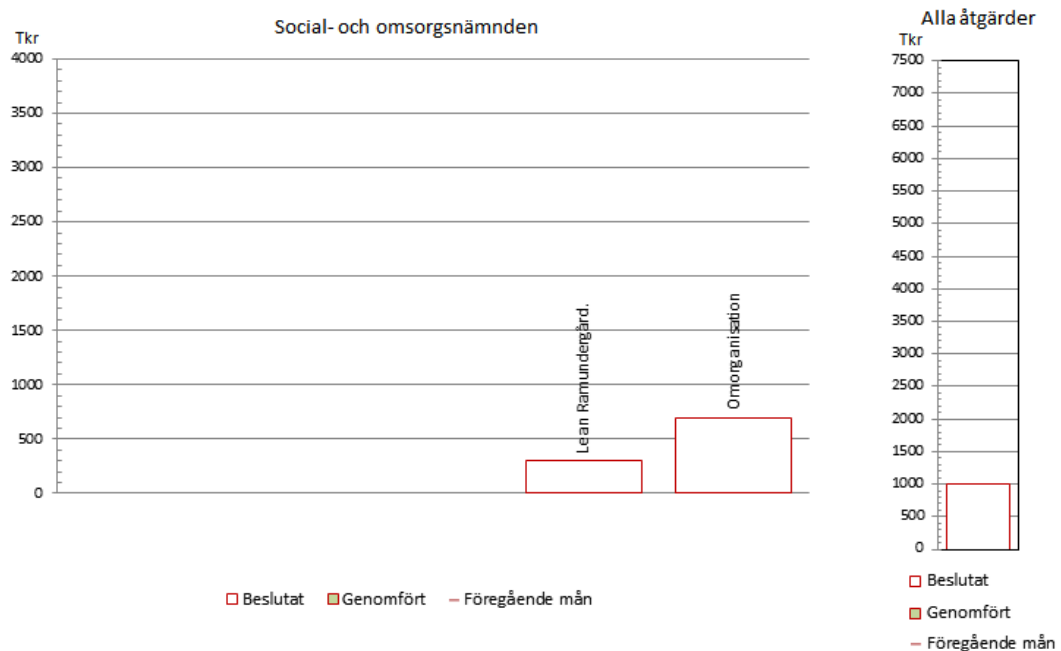
Genom att vi utvecklar ett preventivt arbetssätt inom vård och omsorg om äldre inom områdena fall, undernäring, trycksår och ohälsa i munnen med stöd av kvalitetsregistret Senior alert, kan andel fallskador minska och nöjdheten inom särskilt boende öka. Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) och medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) diskuterar frågorna och hur vi arbetar vidare, tillsammans med ansvariga inom äldreomsorgen.

Med tanke på att sjukfrånvaron inom verksamheten ökat markant under 2013 jämfört med 2012, kommer ansvariga chefer att, tillsammans med personalavdelningen, analysera orsakerna och föreslå åtgärder för att vända utvecklingen.

En prioriterad fråga är att arbeta med processer med individen i centrum, genom att alla brukare inom särskilt boende ska ha ”dubbla beslut” d.v.s. förutom beslut om boendet även ett beslut om övriga insatser som utgår från individens egen förmåga. Genom att TES håller på att införas även inom särskilt boende, kommer processerna att kartläggas noggrant.

Chefsansvaret gällande personal/medarbetare förtydligas i den nya organisationsstrukturen sedan 2013-09-01. Det innebär fullt ut verksamhetsansvar, personalansvar och budgetansvar. Kostnaderna för vikarier inom framförallt äldreomsorgen har ökat markant 2013 jämfört med 2012. Sannolikt ligger standardkostnaden högre för 2013 jämfört med 2012. Huvudförklaringarna är ökad vårdtyngd inom hemtjänst och särskilt boende samt att många i personalen arbetat länge inom vård och omsorg, varav 5-6 personer av medicinska skäl behövt operativa ingrepp. Förbättrad ledning och styrning samt införandet av TES inom särskilt boende blir prioriterade områden framöver.

Målen och ekonomin följs formellt upp i tertialrapport, delårsrapport samt årsredovisning. Däremellan görs månadsrapporter med kortare beskrivning av ekonomin och verksamheten. Löpande under året diskuteras och följs målen upp i respektive nämnd och ledningsgrupp. Vid varje nämndsammanträde ska det ekonomiska utfallet till och med senast avslutade månad följas upp och relateras till tilldelad budget. Vid två tillfällen, i samband med tertialrapport och delårsrapport, ska nämnderna också upprätta prognoser för året som helhet. Vid eventuell negativ avvikelse ska åtgärder för att komma i balans tillsammans med beskrivningar av konsekvenser redovisas enligt särskilt framtagen rutin. Dessa ska redovisas skriftligen och, om så behövs, muntligen av berörd chef till nämnden. Avvikelsesrapporten ska innehålla följande delar; bakgrundsbeskrivning, analys, åtgärdsredovisning och slutsatser med konsekvensbeskrivning.

De åtgärder som fanns för 2013 har inte utmynnat i någon besparingseffekt. Leanarbetet på Ramundergården har påbörjats och pågår sedan flera månader men har inte ännu gett någon påtaglig effekt. Enhetschefen planerar att införa utökad samarbete och högre grad av flexibilitet gällande hur personalen används. Under första delen av 2014 ska särskilt boende på Ramundergården bilda en avdelning i stället för två avdelningar som det är idag.. Därefter ska på samma sätt förändringen göras inom demensvården på Ramundergården. Omorganisationen har resulterat i en ny organisation med områdeschefer som på ett övergripande sett kan leda utvecklingen

och strategin för sina respektive områden, men det har inte resulterat i lägre kostnader då justering av löner på enhetschefsnivå aldrig genomfördes.

3.9 Investeringar

Under 2013 har investeringsbudgeten varit 200 tkr. Detta har gått till högprioriterade brukarnära behov som sängar, möbler etc. Det finns stora behov av investeringar inom äldreomsorgen på anläggningar och grundläggande inventarier som sängar, madrasser, möbler och liknande. LSS har behov av stimulanshjälpmedel och inredning till aktivitetsrum.